

GÜLE GÜLE İSTANBUL

Semih
Balcıoğlu

Semih Balcıoğlu
GÜLE GÜLE
İSTANBUL

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni
İlknur Özdemir

Dizgi
Serap Bertay

Düzeltili
Fulya Tükel

Montaj
Mine Sarıkaya

Kapak Düzeni
Semih Özcan

İç Baskı
Özal Basımevi

Kapak Baskı
Çetin Ofset

Cilt
ZE Ciltevi

4. basım : Mart 2004, Can

ISBN 975-07-0394-4

© Semih Balcıoğlu / Can Yayınları Ltd. Şti. (2003)

Semih Balcıoğlu, 1928 yılında İstanbul'da doğdu. Işık Lisesi ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde okudu. Akademinin grafik bölümünden mezun oldu (1951). İlk karikatürü *Akbaba* mizah dergisinde yayımlandı (1943). Birçok dergi ve gazetelerde çalıştı. *Akbaba*, *Karikatür*, *Taş*, *Akşam*, *Vatan*, *Dünya*, *Tercüman*, *Hürriyet* ve *Yeni Yüzyıl* bunların başlıcalarıdır. Meslek yaşamında (Yurtiçi ve dışı) 41 ödül kazandı. Gümüş Güvercin (Skopje), Altın Madalya (Pescara), Altın Palmiye ve Gümüş Hurma (Bordighera), Türkiye İş Bankası Büyük Ödülü, Abdi İpekçi Barış ve Kardeşlik Ödülü, TÜYAP Onur Çizeri, Karikatür Vakfı Onur Ödülü bunlardan birkaçıdır. *Balcıoğlu*, Gabrovo Mizah Evi'nin yaptığı oylama sonucu dünyanın 106 çizereinden biri olarak kabul edildi. İtalya'da Tolentino, Bulgaristan'da Gabrovo, İsviçre'de Basel, Polonya'da Varşova Karikatür Merkezleri'nde karikatürleri vardır. Ayrıca Almanya'da Wilhelm-Bush Karikatür Müzesi'nde yapıtları sergilenmiştir. Türkiye'de üç boyutlu karikatürü gerçekleştiren ilk sanatçıdır. Seramikle yaptığı karikatürler üç yıl arka arkaya İstanbul ve Ankara'da sergilendi (1964-65-66). Bugüne kadar, yedisi yurtdışında olmak üzere (Skopje 1972, Paris 1975, New Castle 1978, Frankfurt 1981, Melbourne, Sydney ve Canberra 1994) 69 kişisel sergi açtı. 26 karikatür kitabı yayımlanan *Balcıoğlu*'nun 'Güle Güle İstanbul' adlı eseri, İtalya'nın Pescara kentinde yapılan karikatür kitapları yarışmasında birincilik ödülü kazandı. 1969 yılında iki arkadaşıyla Karikatürcüler Derneği'ni kurdu ve yedi dönem derneğin başkanlığını yaptı. 1996 yılında derneğin Onursal Başkanı oldu. 1973-1979 yılları arasında Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın Genel Başkanlığı'nda bulundu.

GÜLE GÜLE
İSTANBUL

Sanatçılarımız arasında belki ilk olarak *Semih Balcıoğlu* yakaladı bugünkü Türkiye'nin, İstanbul'un karmaşıklığını. Ve İstanbul'un en görkemli destanını, romanını, ağıdını çizgilerle yazdı. Yüzyılların İstanbul'u minareleri, kiliseleri, surları, yalıları, köşkleri, sarayları, kuleleri, çarşıları, arnavutkaldırımlarıyla başını alıp giderken *Semih Balcıoğlu* bu çekip giden İstanbul'a belki ağıtların en güzelini yaktı. İstanbul bir kişilik, bir dünyaydı ta Bizans'tan bu yana. Dünyanın en kişiliği olan görkemli kentlerinden birisiydi. İstanbul bu dünyada şehirler arasında İstanbul'du. Bir şehir de bir kişiliktir. Ve bu kişilik dehşet bir birikimdir. Şehirleri yerine, havasına göre, toprağına, suyunu, kayasına, taşına, denizine göre bütün dünya yaratır. Şehirleri insanoğlu hep birlikte yaratır. İstanbul'un harcında Çin'in, Maçın'in, İran'ın, Turan'ın, Roma'nın, Grek'in, İngiliz'in, Fransız'ın alınteri, göz nuru vardır. Arabistan'ın yüreği İstanbul'da atar. Eski Mısır, Mezopotamya, Eski Ermeni, türü yakın uzak uygarlık İstanbul'u İstanbul yapmıştır. Ve İstanbul'u Boğaziçi, Adalar, Marmara, İstanbul yapmıştır.

Boğaziçi'nde bir yalı bütün görkemiyle oluşurken kimbilir kaç bin yalı vardır onun çiraklığında... Galata Kulesi'nin çiraklığında kimbilir kaç bin Galata Kulesi vardır. Bizans surlarının güzelliğinde ta Çin'den bu yana kimbilir kaç bin surun görkemi, deneyimi vardır.

Bir şehir kadar insanlığın birikimini hiçbir bütün görkemi, açıklığıyla vurgulamaz. Şehirlerin oluşumu insanlığın biriki miyle eşdeğerdedir.

Ve bir çağa geldik dayandık. İnsanlık, yolunu değiştirdi. İnsanlık, dehşet bir karmaşıklığa, yabancılaşmaya düştü. Her şey inanılmaz bir yabancılaşmanın içinde, dövüşünde. Bugünkü anamalcı düzen, kültürüyle, şehirleriyle, insanı insan yapmış insanlığın getirdiği bütün değerleriyle insanlığı har vurup harman savuruyor.

Haliç denizin bir kolu, bir koyudur. Ve tarihten bu yana bu

görkemli suyun adı Altın Boynuz'dur. Ve dupduru, apaydınlık bir sudur. Bizans çağlarında, Osmanlı çağlarında Haliç'in yanı yöresi, kıyıları bağlık bahçelik, güllük gülistanlıktır. Bugün bu su bir çamur, bir çirkef birikintisidir. Yanı yöresi eski fabrikalar, biçimsiz apartmanlardır. Altın Boynuz, öldürücü kokular salıveren bir lağımdır. Yöresindeki eski görkemli evler yerini betona terk edip gitmiştir.

İşte o görkemli Haliç yok olmuştur. Yirminci yüzyıl Türkiye'si ondan üstü açık bir lağım yapmıştır. Bu lağımdan insanlara vebalar, koleralar gelecektir... İstanbul, çağımızda Haliç'ten başlayarak çürümeye, kokmaya başlamıştır. Bütün şehir de çürümeye, kokmaya başlamıştır Haliç'le birlikte...

Giden görkemli İstanbul'u bütün sıcaklığı, bütün güzelliğiyle *Semih Balçoğlu*, bütün acısıyla gülerek anlatmıştır. Ve giden İstanbul'la insanlığın giden görkemli değerlerini ve gelen İstanbul'la birlikte insanlığın başına bela olan köksüzlüğü, yabancılaşmayı, yok olmayı söylemiştir.

Semih'in çizgileri İstanbul destanında söz olmuştur, ağıt, türkü, masal, müzik olmuştur, yüzyıllardan bu yana sürüp giden sevincin, acının, acımanın, güzelliğin, yıkımın bir simgesi olmuştur. *Semih Balçoğlu*'nun çizgileri bu destanda çizginin de üstünde bir şeydir. Yitip giden bir güzelliğin ardından atılan bir çılgıktır. *Semih Balçoğlu*'nun bu çizgi destanı, gülen, gülümseyen bir acı çılgılığıdır. Kişiliği olan İstanbul giderken, insanlık gibi yabancılaşırken, gelen beton çölüne, insansızlığına, insanlığın bir şehirde, bir şehirle birlikte yozlaşmasına bir direnmedir. İstanbul artık bir beton çölüdür. Denizi, Boğaziçi'si, Galata Kulesi, Kız Kilesi, yıkılmış, boyuna da yıkılmakta olan surları bu şehri ölümünden geriye çeviremeyecektir. İstanbul ölüyor ve yerine bir beton çölü, bir ölüm kısırlığı geliyor.

Semih Balçoğlu, İstanbul'un destanını söylerken, İstanbul'a karşı bir özlem çılgılığı olaraktan gülerken, bizi de acı acı güldürürken, hiçbir karmaşıklığı, çelişkiyi unutmamıştır. Giden güzelle gelen çirkinin insanlığın yüreğindeki çelişki onulmaz bir acıdır. Bir son çaresizlikte insanın elinde bir ölüme gülümsemekten başka bir şey yoktur. *Semih Balçoğlu*'nun bu kitabı bir ölünün başında durup ona gülümsemedir. Yineleyeyim: gülümsemenin sonsuz acısının bir çılgılığıdır.

Bu destanı seyredip bitirdikten sonra, İstanbul'u kurtaralım bile diyemiyoruz. İstanbul gitmiştir artık ve bizim onun ar-

kasından ağıt yakmaktan başka umarımız yok. Ve gelen İstanbul gülünçtür, uydurmadır, yalancıdır. Bütün insanlığın yüzyıllar boyunca nazlayarak yaptığı bu şehri, alınterini, göz nurunu, yeni gelen yabancılaşmış insanlar, barbarlar bir anda yıkmışlar, yerine çirkinliğin tapınaklarını, apartmanları dikmişlerdir. Giden gitmiş gidecektir, ama gelen böyle mi gelmeliydi? *Semih Balcıoğlu*'nun gülen çığlığı diyor ki: 'Bu iş, böyle olmamalıydı.' Ve bütün dünya diyor ki: 'Bu iş böyle olmamalı.' İnsanlık, bu görgüsüz, köksüz anamalcı sınıfının getirdiklerinin birçoğuyla beraber değildir. Yabancılaşmanın bu kadar yozlaşması doğal değildir. Hep birlikte bunu söylüyoruz. Anamalcı sınıf bir yerde insanlığın yolunu kesti. İşte *Semih Balcıoğlu* buna karşı koyuyor, gülererek insan yüreklerine başvurarak direniyor. Ve görkemli İstanbul gitti gidiyor. *Güle Güle İstanbul* ve hoş geldin *Semih Balcıoğlu!*

Yaşar Kemal

Handwritten signature

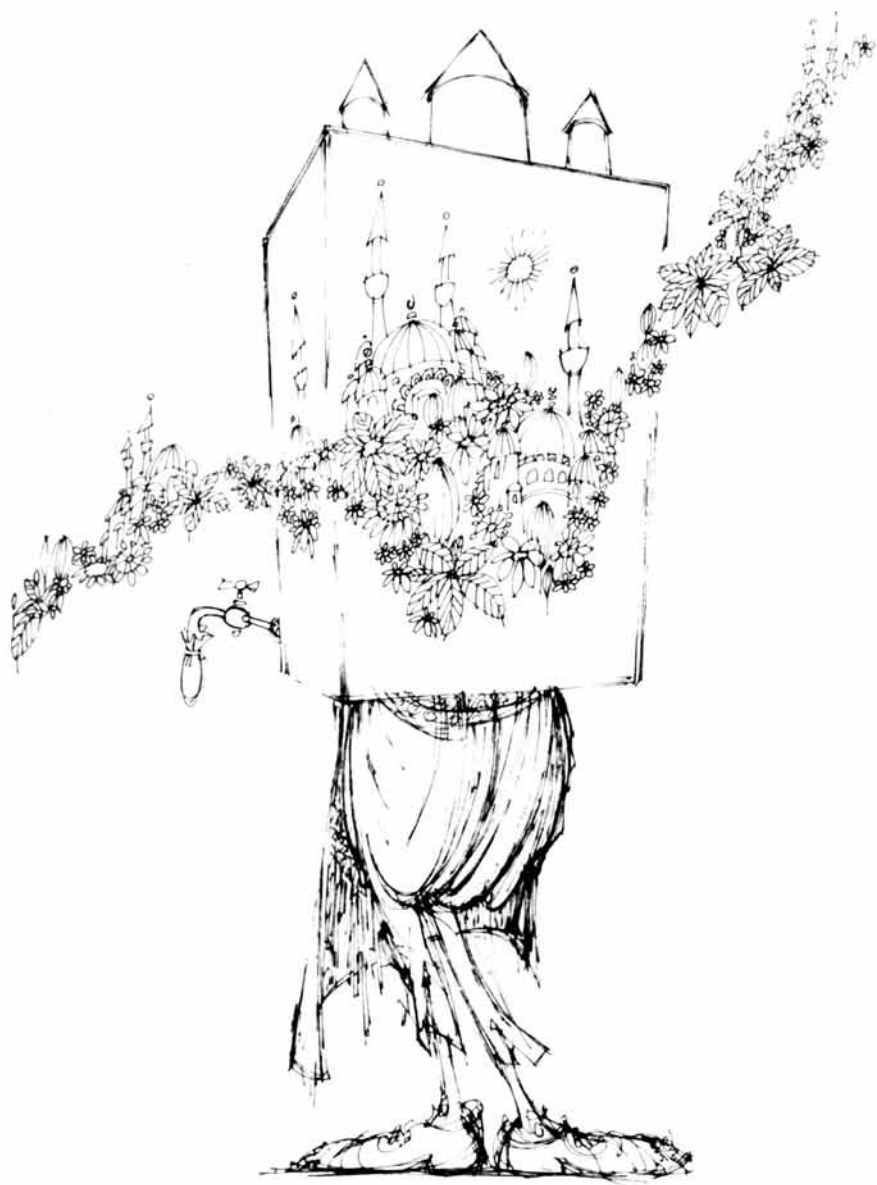
İSTANBUL
Nüfus: 11.000.000.

Samir H. H. H.

Samuel Johnson

Samir K. Paul

Fotoğraf: ARVALI ARMAÇ

Semih Balcioğlu

GÜLE GÜLE İSTANBUL

“Sanatçılarımız arasında belki ilk olarak *Semih Balcioğlu* yakaladı bugünkü Türkiye'nin, İstanbul'un karmaşıklığını. Ve İstanbul'un en görkemli destanını, romanını, ağıtını çizgilerle yazdı. Yüzyılların İstanbul'u, minareleri, kiliseleri, surları, yalıları, köşkleri, sarayları, kuleleri, çarşıları, arnavutkaldırımlarıyla başını alıp giderken *Semih Balcioğlu*, bu çekip giden İstanbul'a belki ağıtların en güzelini yaktı. İstanbul gitmiştir artık ve bizim onun arkasından ağıt yakmaktan başka umarımız yok. Ve gelen İstanbul gülünçtür, uydurmadır, yalandır. Bütün insanlığın yüzyıllar boyunca nazlayarak yaptığı bu şehri, alınterini, göz nurunu, yeni gelen yabancılaşmış insanlar, barbarlar bir anda yıkmışlar, yerine çirkinliğin tapınaklarını, apartmanlarını dikmişlerdir. Giden gitmiş, gidecektir, ama gelen böyle mi gelmeliydi? *Semih Balcioğlu*'nun gülen çılgılığı diyor ki: ‘Bu iş böyle olmamalı.’ *Güle Güle İstanbul* ve hoş geldin *Semih Balcioğlu*.”

Yaşar Kemal

Güle Güle İstanbul, bundan önce 1979, 1985 ve 1996'da üç kez yayınlandı. Üç basım da kısa sayılabilecek sürede tükendi. Sonradan gördüğüm ve duyduğuma göre, bu kitabı çoğunlukla yurdumuzda yaşayan yabancılar, mimarlar, genç karikatürcüler almışlar. Bazı sanat eğitimi yapan okullarda da fotokopi sistemiyle çoğaltıldığını biliyorum. Son yıllarda bana sorulan soruların başında “*Güle Güle İstanbul*’u yeniden ne zaman bastıracaksınız?” geliyordu. Artık bu bir görev olmuştu benim için. Yeni eklerle, yeni bir boyutta bu kez *Can Yayınları* arasında sunuyorum *Güle Güle İstanbul*’u.

Semih Balcioğlu

ISBN 975-07-0394-4

9 789750 703942

<http://www.canyayinlari.com>